

ALUSHARIDUSE EKSPERTIDE TÖÖGRUPI MUUDATUSETTEPANEKUD olemasolevasse 2008 a õppekavasse.

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Määruse reguleerimisala

(1) Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (edaspidi *riiklik õppekava*) määrab kindlaks koolieelse lasteasutuse

(edaspidi *lasteasutus*) õppe- ja kasvatustegevuse alused, olenemata lasteasutuse õiguslikust seisundist.

(2) Riiklik õppekava määrab kindlaks:

- 1) lasteasutuse õppekava koostamise põhimõtted;
- 2) õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted;
- 3) õppe- ja kasvatustegevuse korraldus;
- 4) 6–7aastase lapse eeldatavad üldoskused;
- 5) valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** ning 6–7aastase lapse arengu eeldatavad tulemused;
- 6) lapse arengu hindamise põhimõtted.

§ 2. Lasteasutuse õppekava

(1) Lasteasutuse õppekava on lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument. Lasteasutus koostab oma õppekava riikliku õppekava alusel.

(2) Lasteasutuse õppekava koostamisest ja arendamisest võtavad osa lasteasutuse pedagoogid, kaasates lapsevanemaid.

(3) Lasteasutuse õppekava kinnitab lasteasutuse **direktor** pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.

(4) Lasteasutuse õppekavas esitatakse:

- 1) lasteasutuse liik ja eripära;
- 2) õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted ja alusväärtused;**
- 3) 6-7 aastase lapse eeldatavad üldoskused ja arengu tulemused;**
- 4) õppe- ja kasvatustegevuse korraldus (päevakava koostamise põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise **põhimõtted** ja perioodi pikkus), sealhulgas suveperioodil;
- 5) Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted ja korraldus;**
- 6) lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus;
- 7) erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus;
- 8) lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus;
- 9) õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

Leht 2 / 10 Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava

(5) Lasteasutuse pedagoogilise nõukogu või hoolekogu ettepanekul võib lasteasutuse õppekavasse lisada ka muid õppe- ja kasvatustegevusega seotud sätteid.

2. peatükk

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

§ 3. Alushariduse alusväärtused

Koolieelne lasteasutus loob tingimused laste sotsiaalse, emotsionaalse, füüsilise ja vaimse arengu toetamiseks ning võrdsuse ja kaasamise edendamiseks. Pedagoogiline tegevus koolieelses lasteasutuses põhineb lapsepõlveväärtuse tajumisel ning alushariduse peamine ülesanne on kaitsta ja edendada laste õigust heale ja turvalisele lapsepõlvele. Alushariduses on väärtustatud lapse õigus heaolule. Riiklikus õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad „Eesti Vabariigi põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldnimlikke väärtusi (austus, hoolivus, julgus) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, sallivus, austus eesti keele ja kultuuri vastu. kultuuriline mitmekesisus. keskkonna jätkusuutlikkus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.)

§ 4. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

(1) Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

(2) Üldeesmärgist lähtuvalt toetab õppe- ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest ning arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

§ 5. Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted

(1) Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted on **lapsest lähtuvad**:

- 1) lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- 2) lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
- 3) lapse loovuse ja **omalgatuse** toetamine;
- 4) mängu kaudu õppimine;
- 5) humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
- 6) lapse arengut, sotsialiseerumist ja **iseseisvust** soodustava keskkonna loomine;
- 7) lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
- 8) üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
- 9) kodu ja lasteasutuse koostöö;
- 10) eesti **keele ja** kultuuritraditsioonide väärtustamine;
- 11) teiste **keelte** ja kultuuride eripäraga arvestamine;
- 11) **alusväärtuste kujundamine**;
- 12) **laste koosõppimise võimaluste loomine**.

(2) Lapse arengu toetamine lasteasutuses on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab iga meeskonna liige. Meeskonnatöö korralduseks loob tingimused lasteasutuse direktor.

3. peatükk

ÕPIKÄSITUS NING ÕPI- JA KASVUKESKKOND

§ 6. Õpikäsitus

- (1) Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille laps omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi lapse käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms, väärtustades samas õppeprotsessi.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: **huvisid**, võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervises seisundit jms.

(3) Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut ja **tervist** toetava keskkonna loojad.

(4) Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, **väärtustatakse lapse omaalgatust**, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.

(5) Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et **areneks lapse suutlikkus**:

- 1) kavandada oma tegevust, teha valikuid;
- 2) seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
- 3) kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- 4) arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
- 5) hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
- 6) tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

(6) **Pedagoog kasutab mitmekesiseid lapsest lähtuvaid õppeviise.**

Õppeprotsess toetab lapse omaalgatuslikku ja juhitud mängu, uurimist, katsetamist, liikumist, kunstilisi kogemusi ja väljendusviisi erisuurustes gruppides ning individuaalselt.

§ 7. Õpi- ja kasvukeskkond

(1) Õpi- ja kasvukeskkonnana mõistetakse last ümbritseva vaimse, sotsiaalse, füüsilise ning virtuaalse keskkonna kooslust, milles lapsed arenevad ja õpivad. Õpi- ja kasvukeskkond toetab lapse arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, tugevdades laste kaasatust ja aktiivset osalemist ühiskonnas. Õpi- ja kasvukeskkond kannab alushariduse alusväärtusi.

(2) Õpi- ja kasvukeskkond toetab lapse positiivse enesehinnangu kujunemist, algatusvõimet ja on aktiivset osalemist, tervist ja arengut toetav.

(3) Pedagoog loob õppe- ja kasvukeskkonna koostöös laste, lasteasutuse meeskonna ja vanematega lähtudes lapse vajadustest, õppe- ja kasvatustegevustest ning mängu sisust.

(4) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamise põhimõtted:

- 1) tavad ja ühised kokkulepped;
- 2) usaldav, sõbralik, pinge- ja vägivallavaba õhkkond;
- 3) ideede ja arvamuste paljususe väärtustamine ja tunnustamine
- 4) aeg mõtestamiseks, mõttevahetuseks ja tagasisideks;
- 5) koostöö ja aktiivse osaluse toetamine;
- 6) võrdsete võimaluste loomine;
- 7) heatahtlik ja avatud suhtumine erinevustesse;
- 8) emotsionaalne turvalisus ja positiivsete tunnete kogemise võimaldamine;
- 9) koostöö lapsevanematega/ eestkostjatega.

(5) Füüsilise keskkonna kujundamise põhimõtted:

- 1) turvaline;
- 2) avatud, nähtav;
- 3) kättesaadav;
- 4) liigendatud;
- 5) valikuid sh üksiolekut võimaldav;
- 6) digilahendusi rakendav;

- 7) liikumisvõimalusi pakkuv;
- (6) Õppe- ja kasvatustegevused toimuvad ka väljaspool lasteasutuse ruume (sealhulgas lasteasutuse õuealal, looduses, muuseumides, teatrites, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes, asutustes, spordivõistlustel jne) ning virtuaalses õpikeskkonnas.

4. peatükk

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

§ 8. Õppeaasta

Lasteasutus korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini.

§ 9. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja rakendamine

(1) Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi. Õppe- ja kasvatustegevused toimuvad läbi igapäevatoimingute, laste mängu, kavandatud- ja vabategevuste.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel lähtutakse lapsest (arengutase, vanus, huvid, erivajadused jne), alushariduse alusväärtustest ja last ümbritsevast keskkonnast.

Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

(3) Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, rakendamine, hindamine ja arendamine põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel (edaspidi *dokumenteeringimine*).

Dokumenteeringimise protsessi käigus tehtud tähelepanekud, kogutud dokumendid ja nende analüüsimine aitavad mõtestada õppe- ja kasvatustegevust ja luua õpi- ja kasvukeskkonda.

Dokumenteeringimine on erineval viisil nähtav ja kasutatav avalikult õpi- ja kasvukeskkonnas, digikeskkonnas ja vajadusel ainult pedagoogile kättesaadav.

(4) Vajadusel koostavad rühma pedagoogid koostöös logopeedi/eripedagoogi jt spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava, millest lähtuvalt tehakse kohandusi lapse õpi- kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.

(5) Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärke, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning pedagoogide ja personali kaasamist.

(6) Lapsele, kelle eesti keele oskus õppe- ja kasvatustegevuses osalemiseks ei ole piisav alustatakse eesti keele õpet kolmeaastaselt.

(7) Eesti keele õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse nii laste arengutaset, vanust kui ka eesti keele õppe mahtu ning metoodikat.

§ 10. Koostöö lapsevanemaga

(1) Lasteasutuse pedagoogid teevad lapsevanemaga lapse arengu ja tervise toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

(2) Pedagoog teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Pedagoog loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes.

(3) Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises ja läbiviimises ning anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele.

5. peatükk

6–7AASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

§ 11. Üldoskused

(1) Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- 1) mänguoskused;
- 2) tunnetus- ja õpioskused;
- 3) sotsiaalsed oskused;
- 4) eneseregulatsiooni oskused.

(2) Nimetatud üldoskused on aluseks põhikooli riiklikus õppekavas toodud üldpädevuste ja ennast reguleeriva õppija kujunemisele.

(3) Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi tegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides kasutades erinevaid õppeviise sh digipedagoogikat ja -lahendusi.

§ 12. Mänguoskused

(1) Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- 3) algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- 4) täidab mängudes erinevaid rolle;
- 5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid, sh digitaalseid õppevahendeid.

§ 13. Tunnetus- ja õpioskused

(1) Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

(2) Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

(3) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) saab aru lihtsamatest seostest (põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- 2) mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- 3) tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- 4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- 5) Suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides;
- 6) suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- 7) kasutab materjali meeldejätmiseks erinevaid õpiviise;
- 8) leiab probleemile loovalt lahendusi, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) oskab arusaadavalt oma mõtteid esitleda.

§ 14. Sotsiaalsed oskused

(1) Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavadid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- 2) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- 3) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- 4) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;

- 5) **osaleb otsustusprotsessides;**
- 6) oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- 7) **oskab** luua sõprussuhteid;
- 8) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- 9) teeb vahet **sobiva** ja **ebasobiva** käitumise vahel;
- 10) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- 11) järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- 12) **suudab selgitada** oma seisukohti.

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava Leht 5 / 10

§ 15. Eneseregulatsiooni oskused

(1) Eneseregulatsiooni oskuste all mõistetakse lapse esmaseid oskusi, mis on seotud töömälu ja tähelepanuga ning pidurdusprotsesside suunamisega. Oskust paindlikult reageerida, minnes ühelt ülesandelt teisele ning suutlikkust näha erinevaid seoseid ja lahendusi.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) **suudab täita lihtsamaid tööülesandeid;**
- 2) **tunneb huvi õppimise vastu;**
- 2) **on motiveeritud õppima;**
- 3) oskab kirjeldada oma tugevusi ja oskusi;
- 4) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- 5) algatab mänge ja tegevusi;
- 6) **suudab tegutseda iseseisvalt ja mõistab oma käitumise tagajärgi;**
- 7) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- 8) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.
- 9) **kasutab vajadusel vaimset ja kehalist tasakaalu soodustavaid tegevusi.**

6. peatükk

VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED NING 6–7AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

§ 16. Lõimitud õppe- ja kasvatustegevused

(1) Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse **huvist**, elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika.

Õppe- ja kasvatustegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuse põhimõtetest, **kasutades erinevaid lapse uudishimu ja algatusvõimet toetavaid õppeviise sh digipedagoogikat**. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, **arutlemine, katsetamine**, uurimine, võrdlemine, arvutamine, liikumine ning mitmesugused muusika- ja kunsti- jm tegevused;

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse kuues valdkonnas (edaspidi *valdkond*):

- 1) mina ja keskkond;
- 2) keel ja kõne;
- 3) matemaatika;
- 4) kunst;
- 5) muusika;
- 6) liikumine.

§ 17. Valdkond *Mina ja keskkond*

- (1) hõlmab vaimset, sotsiaalsed ja füüsilist keskkonda sh loodus-, tehis- ja virtuaalsed keskkonda, avalik ruumi ning tervist, heaolu ja turvalisust;
 - (2) lähtutakse põhimõttest, et lapsel kujuneb terviklik arusaam iseendast ja ümbritsevast maailmast;
 - (3) valdkonna temaatika lähtub lapse huvist, tema igapäevaelust ja ümbritsevast keskkonnast;
 - (4) last suunatakse ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu;
 - (5) last suunatakse küsimusi esitama, probleeme püstitama, teemakohaselt arutlema, vastuseid leidma ja märgatust ning kogetust järeltõlge tegema;
 - (6) lastele võimaldatakse talle huvipakkuvaid teemasid süvendatult uurida;
 - (7) last suunatakse keskkonda, materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma;
- (8) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:
- 1) oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
 - 2) oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
 - 3) oskab nimetada eesti riiklikke jt sümboleid ning rahva- ja kultuuritraditsioone;
 - 4) mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid
 - 5) oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid rolle ja ameteid kogukonnas;
 - 6) teab ja tunneb oma kodupaiga eripära;
 - 7) oskab kirjeldada erinevaid loodusnähtusi ja kodukoha loodust;
 - 8) oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites;
 - 9) oskab selgitada, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
 - 10) oskab selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
 - 11) mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale, käitub seda säästvalt;
 - 12) väärtustab enda ja teiste tervist ning teab, kuidas seda hoida;
 - 13) oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
 - 14) oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid;
 - 15) teab millised on hammaste hoidmise ja hooldamise põhimõtteid ja oskab hambaid pesta;
 - 16) teab, et on oluline süüa tervislikult, sh mitmekesiselt;
 - 17) teab, et piisav puhkamine, uni ning kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel;
 - 18) Väärtustab ja hoiab enda ning teiste keha ja tundeid, oskab ebameeldivates või ebatavalistes olukordades ennast kehtestavalt ja turvaliselt käituda;
 - 19) Teab oma kehaosade nimetusi ja mille poolest erinevad isiklikud kehaosad;
 - 20) Oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega, teab kuidas turvaliselt käituda ja julgeb ning oskab abi kutsuda;
 - 21) mõistab, et vägivald, sh kiusamine ei ole aktsepteeritud ja lubatud käitumine;
 - 22) teab, kuidas ohutult osaleda liikluses;
 - 23) oskab nimetada ja kirjeldab erinevaid infotehnoloogiat hõlmavaid objekte, oskab nimetada ja kirjeldada infotehnoloogiaga seotud võimalusi ja ohtusid, hindab kriitiliselt veebi- ja meediasisu, oskab käsitseda digivahendeid turvaliselt ja eesmärgistatult.

§ 18. Valdkond *Keel ja kõne*

- (1) lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausealle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- (2) peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus

ta kuuleb teiste kõnet ning tal on võimalus ja soov ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos teiste laste ja täiskasvanutega;

(3) suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;

(4) Võimaldatakse kogeda suulist kultuuripärandit (liisusalmid, mõistatused, vanasõnad, kõnekäänud, näpumängud, regilaul, muistendid, imelood, tekkelood jne), et toetada huvi ja väärtushinnangute kujunemist.

(5) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;

(1) kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;

(2) kasutab kõnes õigesti kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;

(3) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada (st sõnu liita ja/või tuletada);

(4) hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;

2) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;

(1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;

(2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;

(3) oskab jutustada pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada ka oma tundeid;

3) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

(1) tunneb tähti, suudab veerida kokku 1–2-silbilisi sõnu ja neist koosnevaid lihtsaid lauseid;

(2) oskab kirjutada 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;

(3) teab peast luuletusi ja laule.

§ 19. Valdkond Matemaatika

(1) suunatakse last märkama matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes, ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama, nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma ja digilahendusi kasutama probleemilahendusoskuse arendamisel.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1) oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid samaaegselt kahe tunnuse järgi;

2) oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt;

3) oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;

4) oskab liita ja lahutada 10 piires ning tunneb märke +, –, =;

5) oskab järjestada kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);

6) oskab kasutada õigesti mõisteid eile, täna, homme, enne, praegu, varem- hiljem, noorem-vanem.

7) orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;

8) oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes: all - peal, kohal, keskel, äärel, vasakul - paremal;

9) oskab öelda kellaega täistundides;

10) oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaaegu õiges järjestuses, teab oma sünnikuud ja -päeva;

11) oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nõör vms);

12) teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas neid ühikuid kasutatakse;

13) tunneb ära ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu, kera ja kuubi ning kirjeldada neid kujundeid;

14) märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua;

15) mõistab lihtsamaid põhjus-tagajärg seoseid sh digivahendeid ja robotikat rakendades.

§ 20. Valdkond *Kunst*

- (1) Kunstitegevused võimaldavad lapsel materjale tunnetada ja nende omadusi tundma õppida, end loovalt väljendada, julgustavad katsetama, lahendusi leidma, olemasolevaid oskusi loovalt uutega kombineerima, sel viisil uusi muljeid ning elamusi saama ning neist rõõmu tundma.
- (2) Võimaldatakse kogeda esteetilist kunsti, visuaalset kultuuri ja kultuuripärandit.
- (3) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:
 - 1) oskab leida ümbritseva vaatlemisel detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil;
 - 2) väljendab joonistades, maalides, voolides, meisterdades, leiutades ja disainides meeleolusid ja fantaasiaid;
 - 3) kasutab oma idee teostamiseks erinevaid materjale, vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipärselt;
 - 4) vaatlleb kunstiteoseid ja vestleb kogetust;
 - 5) kavandab ja teostab koostöös kaaslastega ühise loovtöö;
 - 6) esitleb oma kunstitööd;
 - 7) kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel;
 - 8) omandab esmased teadmised ja oskused digitaalse foto ja video tegemisest.

§ 21. Valdkond *Muusika*

- (1) Muusikategevustes tunneb laps rõõmu laulmisest, liikumisest, muusika kuulamisest, pillimängust ja ühisest musitseerimisest. Lapsi julgustatakse kasutama oma kujutlusvõimet, loominguliselt väljendama oma mõtteid ja tundeid ning vestlema muusikast.
- (2) Võimaldatakse kogeda erinevaid muusikalisi väljendusvorme ja pärimuslikku muusikat (sh pärimuslikud mängud ja laulumängud, folkloorne tants jne).
- (3) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:
 - 1) Oskab laulmisel oma häält kasutada ja tunnetada;
 - 2) Oskab mängida üksi või pilliansambelis nii õpitud seadeid kui ka omaloomingut.
 - 3) suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
 - 4) Tunneb ära varemõpitud muusikapalad ja oskab nendest rääkida või neid esitada;
 - 5) eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
 - 6) oskab mängida eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele kaasmänge;
 - 8) oskab liikuda vastavalt muusika rütmile, meeleolule jne;
 - 9) oskab väljendada ennast loovalt muusikalise-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel/improviseerimisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.

§ 22. Valdkond *Liikumine*

- (1) Lastele luuakse võimalused aktiivseks tegutsemiseks nii üksi kui rühmas, et laps tunneks rõõmu igapäevasest liikumisest erinevates keskkondades ja tingimustes.
- (2) Lapse tegevusvõimalusi rikastatakse erinevate arendavate sportlike liikumisviisidega.
- (3) Tegevused hõlmavad põhiliikumisi, liikumismänge, erinevaid spordialasid, tantsu ja rütmikat. Erinevad tegevused ja liikumisviisid aitavad arendada motoorseid oskusi: tasakaalu-, liikumis- ja käsitemisioskusi (üld- ja peenmootorikat) ning kehalist võimekust (koordinaatsiooni, tasakaalu, painduvust, kiirust, jõudu ja vastupidavust).
- (4) Toetatakse liikumisoskuste ja kehaliste võimete arendamist igapäevaste liikumist nõudvate tegevuste (matkad, vaba aja mäng, jalutuskäigud jms), liikumismängude, harjutuste, tantsu ja rütmika, erinevatele spordialadele juurdeviivate harjutuste ja mängude ja peenmootorikat toetavate tegevuste kaudu.

(5) Pööratakse tähelepanu rühile, enesekontrollile, hügieenile ja ohutusele liikumisel.

(6) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele;
- 2) peab liikudes ja mängides kinni üldistest ohutusreeglitest;
- 3) sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
- 4) oskab sooritada vastupidavust, painduvust, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi;
- 5) suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- 6) oskab sooritada harjutusi õpetaja seletuse järgi ja oskab ise harjutusi juhendada;
- 7) oskab sooritada kaaslasega rütmiliikumisi;
- 8) oskab liikuda vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- 9) oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid (pallid, lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgid jne);
- 10) oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mängu;
- 11) peab kinni kokkulepitut reeglitest;
- 12) oskab sooritada vaimse ja kehalise tasakaalu saavutamist toetavaid harjutusi;
- 13) teab erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

7. peatükk

LAPSE ARENGU HINDAMINE

§ 23. Lapse arengu hindamise põhimõtted

- (1) Lapse arengu hindamine (edaspidi *hindamine*) on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös laste ja lapsevanemaga.
- (2) Hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Hindamisel jälgivad ja analüüsivad pedagoogid lapse arengut nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka suunatud tegevustes.
- (3) Hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused.
- (4) Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades pingutusi ja saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.
- (5) Lasteasutuse pedagoogiline nõukogu otsustab, milliseid meetodeid ja vahendeid (sh riiklikult välja töötatud vahendeid) kasutada lapse arengu jälgimisel ja analüüsimisel. Pedagoog tutvustab lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.
- (6) Pedagoog koostab kirjaliku kokkuvõtte lapse arengust vähemalt kord aastas ja viib lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguveestluse, mis:
 - 1) annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
 - 2) selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.
- (7) Lasteasutuse õppekava läbinule annab lasteasutus välja koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused. Koolivalmiduskaardi eesmärk on toetada lapse sujuvat üleminekut ühelt haridustasemelt teisele. Koolivalmiduskaardis analüüsivad lapse arengut suunanud pedagoogid lapse koolivalmidust (tugevusi ja arendamist vajavaid valdkondi), andes soovitusi edaspidiseks kooli pedagoogidele ja lapsevanematele. Vanem esitab koolivalmiduskaardi kooli, kus laps asub täitma koolikohustust.
- (8) Lapse arengu hindamise ja arenguveestluse tulemus dokumenteeritakse «Isikuandmete kaitse seaduses» sätestatud tingimustel.

8. peatükk MÄÄRUSE RAKENDAMINE

§ 24. Koolieelsete lasteasutuse õppekavade vastavusse viimine

§ 25. Määruse jõustumine

Eelnõu on ette valmistanud Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidusosakonna peaekspert Tiina Peterson (tiina.peterson@hm.ee) ja HTMi üldharidusosakonna koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava konsultant Kristina Mägi (kristina.magi@kohila.edu.ee).

Määruse eelnõu ettevalmistamisse olid kaasatud Eesti Lasteaednike Liidu esindaja Evelin Sarapuu (evelinsarapuu@gmail.com); Eesti Linnade ja Valdade Liidu nõunik Hille Ilves (Hille.Ilves@elvl.ee); Eesti Alushariduse Juhtide Ühenduse esindaja Luive Rehand (luive.rehand@viljandivald.ee), Reggio Emilia Ühingu esindaja Jaana Koger (jaana.kirjad@gmail.com), Tallinna Ülikooli alushariduse lektor Maire Tuul (maire.tuul@tlu.ee), SA Innove õppekava ja metoodika agentuuri kahesuunalise keelekümbelse peaspetsialist Karin Piirsalu (Karin.Piirsalu@innove.ee), Tallinna Ülikooli alushariduse lektor Evelyn Neudorf (evelyn.neudorf@gmail.com), Eesti Haridustöötajate Liidu esindaja Kristi Kirbits (kristi.kirbits@viimsilasteaiad.ee), Eesti Eralasteaedade Liidu esindaja Tea Oll (tea.oll@ramlasteaed.ee), Tallinna Haridusameti alushariduse vanemspetsialist Marika Kallas (marika.kallas@tallinnlv.ee), Tervise Arengu Instituudi laste ja noorte valdkonna vanemspetsialist Liana Varava (liana.varava@tai.ee), Eesti Lastevanemate Liidu esindaja Kristiine Vahtramäe (kristiine.vahtramae@gmail.com), Tartu Linnavalitsuse haridusosakonna alushariduse ekspert Kaspar Kreegimäe (Kaspar.kreegimae@raad.tartu.ee), Tartu Ülikooli Haridusuuenduskeskuse õppekavateooria assistent ja peaspetsialist Maria Jürimäe (maria.jurimae@ut.ee), Tallinna Ülikooli Digitehnoloogiate instituudi nooremteadur Linda Helene Sillat (linda.sillat@tlu.ee) ja Tallinna Ülikooli Haridusteaduste instituudi külalislektor Tiiu Tammemäe (tiiu.tammemae@tlu.ee).